

2. **Каган М. С.** Системность и целостность / М. С. Каган [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.philosophy.kiev.ua/library/kagan/kagan.html>

3. Макроэкономические показатели стран мира [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.erereport.ru/>

4. **Кулиш Е. В.** Направления структурного обновления промышленности в условиях вхождения Украины в мировой хозяйственный комплекс / Е. В. Кулиш, В. А. Телюк // Экономика промышленности : Сб. науч. тр. – Донецк : ИЭП, 2005. – С. 111 – 121.

5. Народное хозяйство СССР в 1990 г. : стат. ежегодник / Госкомстат СССР. – М. : Финансы и статистика, 1990. – С. 641.

6. **Юрик Я. І.** Передумови формування та поточний стан галузевої структури виробництва в Україні / Я. І. Юрик,

Ю. І. Коновалов // Економіка промисловості. – 2011. – № 1. – С. 72 – 84.

7. Россия и страны мира – 2010 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.gks.ru/bgd/regl/b10_39/Main.htm

8. Россия и страны – члены Европейского союза – 2011 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.gks.ru/bgd/regl/b11_65/Main.htm

9. **Данилишин Б. М.** Формування цілісної національної господарської системи: соціолого-економічні аспекти / Б. М. Данилишин, В. В. Пилипів // Вісник НАН України. – 2008. – № 7. – С. 3 – 11.

10. Europe in figures – Eurostat yearbook 2011 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ec.europa.eu/eurostat/>

УДК 005.2:629.5.081

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУДНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

КИРИЧЕНКО О. П.

УДК 005.2:629.5.081

Кириченко О. П. Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю суднобудівних підприємств

У статті обґрунтовано необхідність створення організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю суднобудівних підприємств, проаналізовано підходи до визначення поняття ОЕМУІД. Запропоновано модель формування ОЕМУІД, яка повинна реагувати на безперервні зміни в зовнішньому середовищі та не передбачає структурні перебудови управлінського апарату, які зазвичай призводять до зниження ефективності роботи підприємства.

Ключові слова: управління, інноваційна діяльність, суднобудівні підприємства, інноваційний розвиток, інституціональні фактори, організаційно-економічний механізм.

Рис.: 1. **Бібл.:** 8.

Кириченко Оксана Петрівна – здобувач, кафедра економіки та організації виробництва, Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова (пр. Героїв Сталінграда, 9, Миколаїв, 54025, Україна)

E-mail: kirko86@mail.ru

УДК 005.2:629.5.081

UDC 005.2:629.5.081

Кириченко О. П. Формирование организационно-экономического механизма управления инновационной деятельностью судостроительных предприятий

Kirichenko O. P. Formation of Organizational and Economical Mechanism of Management Innovation of Shipbuilding Enterprises

В статье обоснована необходимость создания организационно-экономического механизма управления инновационной деятельностью судостроительных предприятий, проанализированы подходы к определению понятия ОЭМУИД. Предложена модель формирования ОЭМУИД, которая должна реагировать на непрерывные изменения во внешней среде и не предусматривает структурные перестройки управленческого аппарата, которые обычно приводят к снижению эффективности работы предприятия.

In the article the formation of organizational and economical mechanism of management innovation shipyards is grounded. It was analyzed approaches to the definition of OEMMI. A model of OEMMI was proposed, which must respond to the continuous changes in the environment and does not involve structural reorganization of the administrative apparatus, which usually lead to a decrease in the efficiency of the enterprise.

Ключевые слова: управление, инновационная деятельность, судостроительные предприятия, инновационное развитие, институциональные факторы, организационно-экономический механизм.

Key words: management, innovative activities, shipbuilding enterprises, innovative development, institutional factors, organizational and economic mechanism.

Рис.: 1. **Библ.:** 8.

Рис.: 1. **Библ.:** 8.

Кириченко Оксана Петровна – соискатель, кафедра экономики и организации производства, Национальный университет кораблестроения им. адмирала Макарова (пр. Героев Сталінграда, 9, Николаев, 54025, Украина)

E-mail: kirko86@mail.ru

Kirichenko Oksana P. – Applicant, Department of Economy and Organization of Production, Admiral Makarov National University of Shipbuilding (pr. Geroyiv Stalingrada, 9, Nikolaev, 54025, Ukraine)

E-mail: kirko86@mail.ru

Глобалізація економічних процесів, входження України у світове економічне співтовариство вимагають дослідження особливостей розвитку суднобудівного комплексу як найважливішої складової національної економіки. Для успіху своєї діяльності судноза-

водам необхідно постійно перебувати в русі, зміцнювати позиції на ринку, вдосконалюватися і шукати шляхи розвитку. Усе це підтверджує необхідність впровадження інновацій на суднобудівних підприємствах з метою забезпечення їх подальшого розвитку. Однак мало генерувати

інноваційні ідеї, необхідно чітко визначати цілі конкретного інноваційного рішення, планувати процес його реалізації відповідно до встановлених цілей. Тому для ефективної реалізації інновацій на підприємстві доцільно розробити спеціальний організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційної діяльності. Це і визначило актуальність наукового дослідження та його спрямованість.

Розробці теоретичних засад організації ефективного управління інноваціями присвячені праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, таких як: Анчишкін О., Бажал Ю., Бляхман А., Глазьев С., Краснокутська Н., Менш Т., Нельсон Р., Фатхутдінов А. та інші. Важливі аспекти організаційно-економічного механізму знайшли відображення в працях таких вчених, як Головкова А. С., Малицький А. Однак суднобудування має свої специфічні особливості. Тому шаблонно перенести накопичений досвід з діяльності інших галузей народного господарства на суднозаводи – не можна.

Ефективність управління інноваційним розвитком підприємства здебільшого визначається наявністю та успішним функціонуванням відповідного діючого механізму. Поняття «механізм» означає систему або пристрій, що визначає порядок будь-якого виду діяльності [1]. З точки зору менеджменту механізм може бути представлений як специфічна сукупність елементів та процесів, що розташовані в певній послідовності, знаходяться певних зв'язках і визначають порядок управління діяльністю [8].

Визначення поняття *організаційно-економічного механізму* (ОЕМУ) можна знайти в роботах різних авторів. Кульман А. А. стверджує, що «...організаційно-економічний механізм є певною сукупністю або послідовністю економічних явищ» [3]. Мільнер Б. З., Кочетков А. В., Левчук Д. Г. [4] під організаційно-економічним механізмом управління розуміють сукупність елементів організації процесу прийняття рішення; системи розподілу і забезпечення ресурсами; основні способи впливу на об'єкт управління, які включають різні методи управління, наприклад, адміністративно-організаційні та економічні. Стало класичним, на думку Федоровича О. В. [7], визначення ОЕМУ як складної взаємозалежної сукупності елементів – організаційно, економічно, а іноді і технологічно пов'язаних між собою підсистем більш низького рівня.

Розглядаючи організаційно-економічний механізм як систему управління, слід розуміти під цією категорією не тільки сукупність форм, методів, видів і функцій управління (це те, що відноситься до поняття «економічний механізм управління»), але й апарат управління. Сюди додатково включаються люди і організаційний фактор, що виконує функції управління. Між тим, з цього приводу існує й інша точка зору. Райзберг Б. А. визначає організаційно-економічний механізм як «... сукупність організаційних структур і конкретних форм і методів управління, а також правових форм, за допомогою яких реалізуються в діючі в конкретних умовах економічні закони, процес відтворення» [6]. На його думку, система управління і механізм управління – це не одне і те ж. Відрізняються вони тим, що механізм включає до свого складу методи, види, форми і функції управління.

Система, крім переліченого, включає ще й апарат управління, що виконує функції управління [5]. Але, оскільки система приводиться в дію механізмом, виявити сутність ОЕМУ неможливо без розгляду всіх суспільних відносин, що проявляються через цей механізм.

Серед факторів зовнішнього середовища, що роблять визначальний вплив на розвиток підприємства, на нашу думку, доцільно виділити найбільш значимі, що формують умови і середовище розвитку підприємства. Це інституційні чинники і конкуренція. Прямо впливати на них підприємство не може, однак, саме ці чинники обумовлюють управління інноваційним розвитком на конкретному підприємстві в процесі пошуку найбільш ефективних механізмів адаптації до умов конкурентного середовища в заданих інституціональних рамках загальноекономічного розвитку.

Взаємозв'язок інституціональних факторів, ресурсів і конкуренції при реалізації механізмів інноваційної діяльності науково обґрунтовані в роботі Ковальчук Ю. А. [2]. Автор виділяє, що рух за траєкторією до необхідного ресурсного потенціалу промислового підприємства з урахуванням НТП, інституціонального середовища та конкуренції можливо тільки на основі модернізації, яка поєднує властивості нового проекту та інновації, оскільки ресурси можуть бути замінені, оновлені і збережені в поточному стані.

Однією з проблем, що стоїть найгостріше перед вітчизняними суднобудівними підприємствами, є використання застарілих технологічних процесів і слабка активізація інноваційної діяльності. Тож постає питання застосування підходу до розробки ОЕМУІД суднобудівного підприємства (ОЕМУІДСП).

Узагальнюючи практичну діяльність суднобудівних підприємств, слід зазначити, що загальна структура ОЕМУІД має вигляд функціонально-цільової схеми взаємодії підсистем (блоків), системи забезпечення та економічних методів, комплекс яких спрямований на забезпечення досягнення цілей управління інноваційною діяльністю. При формуванні такої структури виділяються підсистеми за функціональною ознакою:

- ✦ *постановочний блок* цілей і завдань управління інноваційною діяльністю;
- ✦ *державно-правовий блок*, що характеризує систему управління інноваційною діяльністю;
- ✦ *економічний блок*, що характеризує методи управління інноваційною діяльністю;
- ✦ *організаційно-адміністративний блок*, що визначає повноваження органів управління, контроль, порядок реалізації нової або вдосконаленої продукції.

Отже, виходячи з набору відокремлених елементів та на основі аналізу основних функцій управління, нами запропоновано ОЕМУІДСП (рис. 1).

Дія ОЕМУІД підприємств полягає в тому, що в процесі управління керуюча система (суб'єкт управління), ґрунтуючись на об'єктивно існуючих принципах, впливає різними методами на керовану систему (об'єкт управління – інноваційна діяльність) з тим, щоб забезпечити виконання поставлених цілей інноваційної діяльності.

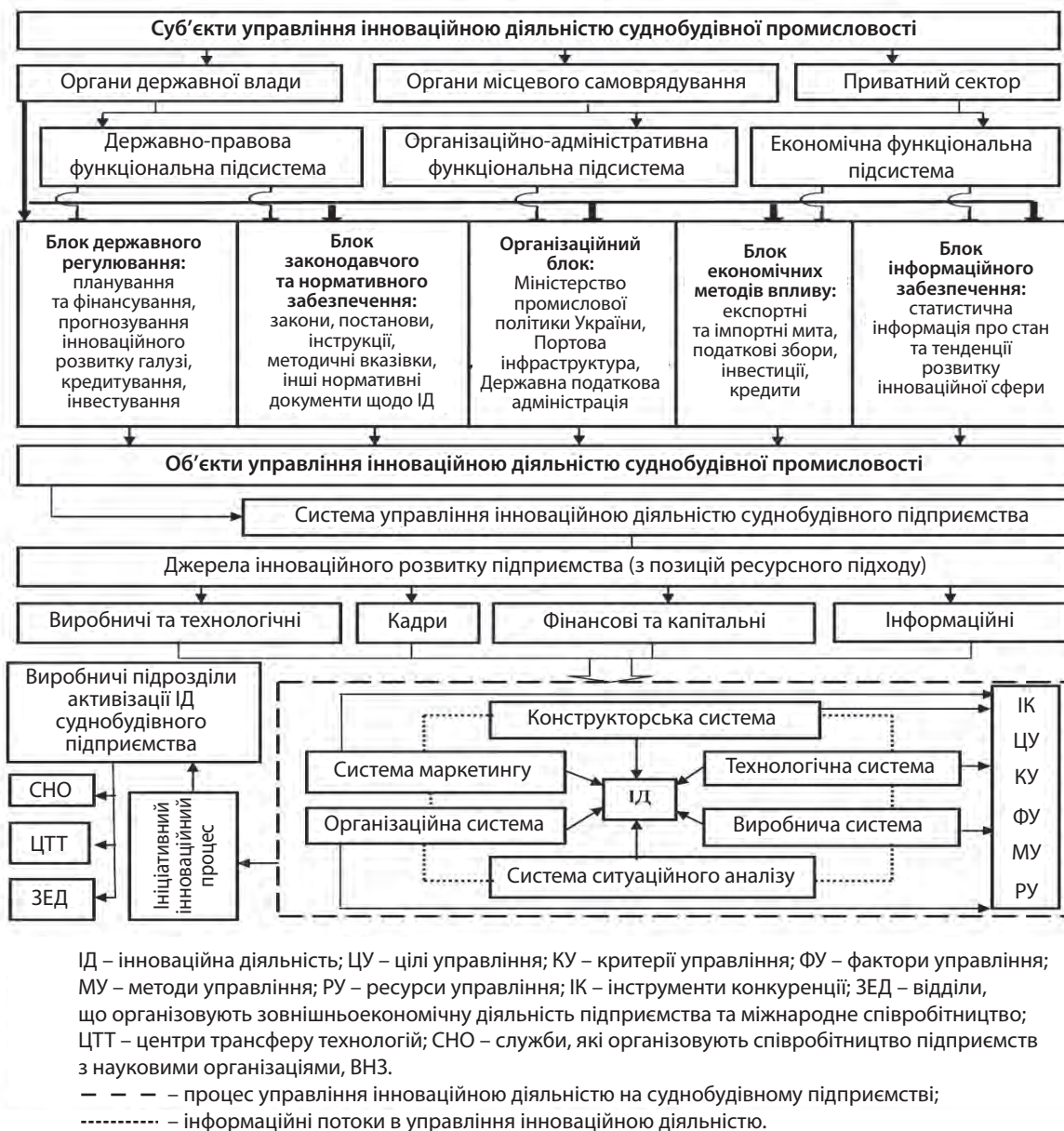

Рис. 1. Модель організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю на суднобудівному підприємстві

Запропонована модель дозволяє виявити і формалізувати основні взаємозв'язки між керуючою ланкою і об'єктом управління. При цьому в ній врахована ініціативна складова інноваційної діяльності суднобудівного підприємства. Це означає, що якщо в рамках державної та регіональної політики створюються стимули розвитку інноваційної діяльності, то самі підприємства, орієнтуючись на інноваційний шлях розвитку, більш ініціативно беруть участь у всіх інноваційних програмах, заохочують інноваційну активність учасників інноваційного процесу всередині підприємства.

Так, важливий аспект формування механізму управління інноваційною діяльністю – організація взаємодії підрозділів і служб підприємств суднобудівної галузі, безпосередньо задіяних у ході інноваційного процесу, із зовнішніми інноваційно активними суб'єктами, зокрема, науково-дослідними інститутами і ВНЗ, які найчастіше є генераторами інновацій та, насамперед, зацікавлені

в їх комерціалізації, впровадженні на підприємствах. У той же час самі суднобудівні підприємства, виступаючи також центрами створення інновацій, можуть не тільки впровадити їх у власний процес виробництва і управління, але і використовувати їх як продукт реалізації для досягнення цілей зовнішньоекономічної діяльності, підвищення конкурентоспроможності, при галузевій інтеграції та кооперації.

ВИСНОВКИ

Розробка OEMУІДСП з урахуванням специфіки інноваційної діяльності конкретного підприємства, дозволить суднобудівним підприємствам перейти до динамічного і гнучкого управління, забезпечуючи тим самим ефективність останнього, а також зберегти конкурентоспроможність створюваної інноваційної продукції, фінансову стійкість та інвестиційну привабливість у ринкових умовах господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Економічний словник [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://abc.informbureau.com/html/%20oics-sepoaaiiue>
2. Ковальчук Ю. А. Стратегическое управление эффективностью модернизации : монография / Ю. А. Ковальчук. – М. : БИНОМ: Лаборатория знаний, 2010. – 246 с.
3. Кульман А. А. Экономические механизмы / А. А. Кульман ; пер с фр. ; под общ.редакцией Н. И. Хрусталевой. – М. : Прогресс; Универс., 1993. – 92 с.
4. Мильнер Б. З. Управление территориально-производственными комплексами и программами их создания / Б. З. Мильнер, А. В. Кочетков, Д. Г. Левчук. – М. : Наука, 1985. – 232 с.
5. Москаленко В. П. Развитие финансово-экономического механизма на предприятии : курс лекций / В. П. Мос-

каленко, О. В. Шипунова. – Сумы : ВВП «Мария-1» ЛТД, УАБС, 2003. – С. 17.

6. Райзберг Б. А. Экономика и управление / Б. А. Райзберг. – М., 2005. – 284 с.
7. Федорович В. О. Состав и структура организационно-экономического механизма управления собственностью крупных промышленных корпоративных образований / В. О. Федорович. – Новосибирск // Сибирская финансовая школа. – 2006. – № 2. – С. 45 – 54.
8. Федулова Л. І. Організаційно-економічний механізм функціонування суднобудівних підприємств в ринкових умовах / Л. І. Федулова, М. О. Коблова. – Д. : ІЕП НАН України, 1998. – 343 с.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент, докторант Інституту економіки та прогнозування НАН України
Н. Є. Терешкіна

УДК 658.5:622.271

ОПТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНОВОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПОТУЖНОСТІ ВИДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

ОБОЛОНСЬКА І. В.

УДК 658.5:622.271

Оболонська І. В. Оптимізація організаційно-технічного забезпечення планової виробничої потужності видобувного підприємства

У статті висвітлено основні ресурсні фактори, що впливають на виробничу потужність видобувного підприємства. Обґрунтовано доцільність урахування мінерально-сировинного чинника у критерії оцінки планової потужності кар'єра. Розроблено економіко-математичну модель оптимізації організаційно-технологічного забезпечення планової виробничої потужності. Наведено приклад реалізації моделі в умовах кар'єра ПАТ ІнГЗК.

Ключові слова: виробничу потужність, ресурси, кар'єр, організаційно-технічне забезпечення, оптимізація.

Табл.: 1. **Формул:** 8. **Бібл.:** 9.

Оболонська Ірина Василівна – здобувач, кафедра економіки, організації та управління підприємствами, Криворізький національний університет (вул. XXII Партз'їзду, 11, Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50027, Україна)
E-mail: kovalchuk.knu@list.ru

УДК 658.5:622.271

Оболонская И. В. Оптимизация организационно-технического обеспечения плановой производственной мощности добывающего предприятия

В статье освещены основные ресурсные факторы, влияющие на производственную мощность добывающего предприятия. Обоснована целесообразность учета минерально-сырьевого фактора в критерии оценки плановой мощности карьера. Разработана экономико-математическая модель оптимизации организационно-технического обеспечения плановой производственной мощности. Приведен пример реализации модели в условиях карьера ПАО ИнГЗК.

Ключевые слова: производственная мощность, ресурсы, карьер, организационно-техническое обеспечение, оптимизация.

Табл.: 1. **Формул:** 8. **Библ.:** 9.

Оболонская Ирина Васильевна – соискатель, кафедра экономики, организации и управления предприятиями, Криворожский национальный университет (вул. XXII Партз'їзду, 11, Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50027, Україна)
E-mail: kovalchuk.knu@list.ru

UDC 658.5:622.271

Obolonskaya I. V. Optimization of Organizational and Engineering Providing Mining Enterprise Target Production Capacity

Basic resources factors that influence production capacity of enterprise are considered in the article. Expediency of raw minerals factor calculation in the criterion of target capacity estimation is grounded. Economic-mathematical model of optimization of organizational and engineering providing of target production capacity is elaborated. An example of model realization in the conditions of OJSC «InGZK» pit is given.

Key words: production capacity, resources, pit, organizational and engineering providing, optimization

Tabl.: 1. **Formulae:** 8. **Bibl.:** 9.

Obolonskaya Irina V. – Applicant, Department of Economics, Organization and Management of Enterprises, Kryvyi Rig National University (вул. XXII Партз'їзду, 11, Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50027, Україна)
E-mail: kovalchuk.knu@list.ru

В умовах жорсткої конкуренції на ринках металомісткої продукції, яка зумовлює й мінливість попиту на залізорудну сировину, ефективне використання виробничих потужностей гірничовидобувних підприємств стає проблематичним, і на сьогодні освоєння їх проектних значень складає у середньому

84%. Переобтяженість таких підприємств основними фондами, більшість з яких зношена на 50 – 90%, та інерційність технологій видобутку корисних копалин відкритим способом зокрема, потребує пошуку шляхів організаційно-технічного та організаційно-економічного характеру, спрямованих на забезпечення